

Nr 61.

Utlåtande i anledning av delegerades för riksdagens verk förslag angående reglering av vissa tjänste- och familjepensioner vid riksdagens verk.

Med skrivelse den 2 juli 1947 ha delegerade för riksdagens verk överlämnat en skrivelse från 1947 års löne- och pensionskommitté för riksdagens verk med förslag till omreglering av vissa pensioner i anslutning till vad av riksdagen i detta hänseende beslutats för den allmänna statsförvaltningen i övrigt.

Kommittén har i sin skrivelse till en början erinrat, att genom åren 1943, 1944 och 1946 företagna omregleringar av s. k. äldre och nyare pensioner vid den allmänna statsförvaltningen och vid riksdagens verk dessa förbättrats i sådan omfattning, att skillnaden i pensionsnivåerna för nämnda pensioner och s. k. nyaste pensioner helt eller delvis utjämnats.

Härefter har kommittén erinrat, att i en den 9 maj 1947 dagtecknad proposition nr 283 har i anslutning till den då föreslagna löne- och pensionsregleringen föreslagits en allmän omreglering av intill tidpunkten för löne- och pensionsregleringens ikraftträdande beviljade tjänste- och familjepensioner. På hemställan av bankoutskottet i utlåtandet nr 46 har riksdagen numera bifallit det sålunda framlagda förslaget.

Beträffande innebörden av den sålunda beslutade regleringen har kommittén anfört följande.

Den beslutade omregleringen innebär i princip en förhöjning av samtliga utgående pensioner till pensionsnivån enligt de pensionsbestämmelser, som träda i kraft den 1 juli 1947. Full likställighet kommer därmed att åvägbringas för samtliga pensionstagare, oavsett tidpunkten för avgång ur tjänst.

I övrigt skola i de delar, som i förevarande sammanhang äro av särskilt intresse, för omregleringen gälla i huvudsak följande grunder.

Tjänstepensionerna skola — med vissa undantag — efter det pensionstagnarna uppnått 67 års ålder, dock tidigast sedan de nya folkpensioneringsbestämmelserna trätt i kraft den 1 januari 1948, nedsättas med belopp, svarande mot en folkpension av ett till 792 kronor för år jämkat belopp.

Det förutsättes böra ankomma på vederbörande pensionsberäknande myndigheter att avgöra den lönegrad, efter vilken den omreglerade pensionen skall bestämmas, dock att i tveksamma fall dylika frågor skola hänskjutas till Kungl. Maj:t för avgörande. Pensionerna till extra ordinarie tjänstemän

och arbetare skola omregleras efter de underlag, som från och med den 1 juli 1947 komma att gälla för dessa anställningshavargrupper. För de kvinnliga tjänstemän, vilkas pensionsunderlag bestämts efter pensionsunderlagen för män i närmast lägre lönegrad, skall åtminstone tills vidare sistnämnda lönegrad tillämpas.

Med avseende å avkortade pensioner skall gälla, att dessa i likhet med vad i princip gällt vid 1943—1946 års regleringar omregleras med iakttagande av att pensionens avkortningsgrad bibehålles.

Före den 1 juli 1947 utgående summariska pensioner enligt kungörelsen 1942:696 skola förhöjas till belopp, som från och med samma dag skola tillämpas enligt nämnda kungörelse på sätt förordats i propositionen nr 282. Samordnande av pensionskungörelsens belopp och folkpension har sålunda icke ansetts böra ske.

I fråga om regleringen av riksdagspensionerna skall gälla, att de pensioner, vilka beviljats statsanställda tjänstemän eller dessas efterlevande och vilka fastställts till belopp, motsvarande författningensliga pensioner, eller såsom fyllnad av visst slag till dylika pensioner, skola omregleras enligt grunderna för reglering av författningensliga pensioner. — Övriga riksdagspensioner åt tjänstemän och åt efterlevande till dessa skola förhöjas med 10 procent av pensionernas grundbelopp. Samma förhöjning skall tillämpas beträffande riksdagspensioner till arbetare. Sistnämnda två grupper skola icke vidkännas minskning med hänsyn till folkpensionen. — I sådana fall, då riksdagen beviljat pensioner utan rörliga tilläggsförmåner åt f. d. anställningshavare i arbetarställning, huvudsakligen städerskor, skall endast ske en teknisk omräkning av pensionerna.

Enhetliga bestämmelser skola gälla i fråga om utbetalning av pensioner. Sålunda skola samtliga tjänstepensioner utgå t. o. m. den dag, då en månad förflutit från pensionstagarens frånfälle, dock att efter frånfället utgående pensionsbelopp icke må överstiga 800 kronor. — Barnpensionerna skola generellt utgå intill dess barnet fyllt 19 år, i den mån ej högre åldersgräns tidigare gällt, varjämte de i 1941 års allmänna familjepensionsreglemente meddelade bestämmelserna angående storleken av barnpensionerna likaledes skola bli generellt tillämpliga. Samtliga familjepensioner skola vidare utgå fr. o. m. dagen näst efter den, då befattningshavaren avlidit, t. o. m. utgången av månaden näst efter den, under vilken pensionstagaren avlider.

Pensionsregleringen innefattar, att pensionsnivån kommer att avvägas efter det levnadskostnadsläge, som svarar mot de nya lönernas grundbelopp, eller ungefär levnadskostnadsstalet 140 på 1935 års indexskala. På grund härav kommer å de omreglerade pensionerna att beräknas rörligt tillägg enligt de nya grunderna.

Där inom ramen av pensionsregleringen eller i anslutning till densamma pensioner icke skola fastställas med beaktande av de från och med den 1 juli 1947 gällande pensionsunderlagen, skall likväl teknisk uppräknings i allmänhet verkställas till den pensionsnivå, som svarar mot levnadskostnadsstalet 140 i 1935 års indexserie.

Å samtliga pensioner skola således utgå rörligt tillägg efter enhetliga grunder.

Den omfattning, vari förslaget skall genomföras beträffande riksdagspensioner och andra icke reglementsbestämda pensioner, har ansetts skola få bestämmas av Kungl. Maj:t med beaktande av konsekvenserna beträffande varje pensionstagargrupp. Vidare har det ansetts böra få ankomma på Kungl.

Maj:t att efter riksdagens prövning av förslagets huvudgrunder meddela erforderliga bestämmelser angående pensionsförbättringens genomförande och därvid besluta om de jämkningar beträffande pensionsförbättringens omfattning och storlek för vissa pensionstagare eller grupper av pensionstagare, som kunde finnas påkallade och förenliga med berörda huvudgrunder. Jämväl i fråga om den tekniska uppräkningsen har Kungl. Maj:t erhållit riksdagens bemyndigande att vidtaga erforderliga författningsändringar och de åtgärder i övrigt, som kunde befinnas erforderliga.

Pensionsregleringen skall genomföras från och med den 1 juli 1947; det har emellertid förutsatts, att omräkningen till de nya högre beloppen icke i sin helhet kunde medhinnas förrän omkring den 1 januari 1948.

Enligt kommitténs mening bör liksom vid i det föregående omnämnda tidigare omregleringar av pensioner jämväl den av riksdagen nu beslutade regleringen av inom den allmänna statsförvaltningen utgående pensioner föranleda en motsvarande omreglering i fråga om pensioner vid riksdagens verk.

Härom anför kommittén:

Pensionsregleringen synes — likaledes i överensstämmelse med vid tidigare regleringar — böra ske efter i huvudsak samma grunder, som komma att gälla vid den allmänna statsförvaltningen. Detta bör jämväl ha avseende å den principiella innebörden av de närmare föreskrifter, som kunna bliva erforderliga för regleringens genomförande. Det ligger i sakens natur, att det icke är möjligt att här ingå på de speciella spörsmål, som kunna uppkomma vid omräkningen. Liksom Kungl. Maj:t i avseende å genomförandet av omregleringen inom den allmänna statsförvaltningen tillerkänts relativt vidsträckt befogenheter, bör detsamma på förevarande område få gälla för delegerade för riksdagens verk. Därvid bör det självfallet ankomma på delegerade att beakta de principer eller den praxis, som kan komma att gälla för pensionärer inom den övriga statsförvaltningen.

Det synes icke helt otänkbart, att anledning kan uppkomma att i enstaka fall tillämpa särskilda anordningar vid omregleringen av pensioner vid riksdagens verk. I den mån detta kommer att avse fråga av större principiell betydelse, förutsätter kommittén att denna kommer att underställas riksdagen.

Under återopande av det anförda har kommittén hemställt, att förslag avlåtes till bankoutskottet med anhållan, att utskottet ville föreslå riksdagen bemyndiga delegerade att i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som komma att gälla inom den övriga statsförvaltningen, meddela bestämmelser angående omreglering av vissa tjänste- och familjepensioner vid riksdagens verk.

Delegerade hava tillstyrkt kommitténs förslag.

Då äldre pensionärer vid riksdagens verk böra komma i åtnjutande av samma förbättring som tillkommit andra statliga pensionärer, får utskottet tillstyrka det av delegerade i sådant avseende framlagda förslaget. Utskottet hemställer förty,

Utskottet.

att riksdagen må bemyndiga delegerade för riksdagens verk att i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som komma att gälla inom den övriga statsförvaltningen, meddela bestämmelser angående omreglering av vissa tjänste- och familjepensioner vid riksdagens verk.

Stockholm den 4 juli 1947.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Närvarande: se under utlåtandet nr 58.